



TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
NORGE



Årsrapport for 2019

Styreleders forord



Det er spesielt å skrive innledning til en årsrapport når situasjonen plutselig er blitt veldig forskjellig fra året som er gått. Mens dette skrives er samfunnet fortsatt i unntakstilstand på grunn av koronaepidemien. Selv om de spørsmål som står i sentrum er bekjempelse av smitte og håndtering av de økonomiske og sosiale konsekvensene av smitteverntiltakene, reiser situasjonen også spørsmål som faller inn under TIs interessesfære.

Vi har allerede sett hvordan innsyn i offentlig virksomhet begrenses, hvordan offentlighetens mulighet til å påvirke beslutninger reduseres og hvordan behovet for raske innkjøp av knapphetsgoder gjør at reglene om offentlige anskaffelser blir satt til side. Alt dette øker risikoen for korrupsjon, misligheter og misbruk av myndighet. Tilliten blir også satt på prøve i de omfattende og ekstraordinære overføringene for å hjelpe næringsdrivende og arbeidstakere gjennom de harde økonomiske belastningene som følger av kravene til sosial distansering. Oppfølging av koronatiltak blir en viktig oppgave for TI og andre i tiden som kommer.

Flere av eksemplene fra de første ukene av pandemien viser at både sentrale og lokale myndigheter er i stand til å sette til side grunnleggende rettsprinsipper, og noen tilfeller også handle i strid med retten, med stor støtte i befolkningen. Mange av disse tiltakene gir grunn til bekymring om hvor sterkt sentrale og lokale myndigheter vil stå vakt om rettsstaten i den situasjonen vi nå er i, og i hvilken grad folk vil bry seg om det om den brytes ned. Bevisstheten omkring rettsstaten svekkes når dømmekraften bedøves av krisestemning og krav om handlekraft.

Når samfunnet er preget av krise, er det lett å legge mindre vekt på rettsstatlige prinsipper som demokratisk legitimitet og maktfordeling, rettssikkerhet og hensynet til enkeltindividet. Hensynet til å avverge krisen og håndtere følgene av den blir lett altoverskyggende. Samtidig ligger det en fare i å koble ut eller svekke samfunnets institusjoner nettopp i en slik tid.

FNs bærekraftsmål nr. 16 understreker betydningen av velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer, man burde kanskje føye til, også i ekstraordinære situasjoner. I kommentaren til målet understreker FN vanskelighetene med å drive sterke statlige institusjoner som rettsvesenet under en konflikt. Erfaringene nå viser at vi også må passe på dem under en pandemi.

Oslo, 22. april 2020

Hans Petter Graver
styreleder

Årsmeldingen oppsummerer TI Norges arbeid i året som gikk. Og vi skuer tilbake på status for anti-korrupsjonsarbeidet gjennom 20 år.

TI Norge er etterspurt som kommentator og foredragsholder. Noe av det viktigste vi trekker fram, er at norske virksomheter – offentlige og private – er utsatt for korrupsjonsrisiko, både hjemme og ute. Vi opplever for ofte at risikoen ignoreres.

Sterke, kompetente og sofistikerte krefter tjener på økonomisk kriminalitet og korrupsjon. I kampen mot disse kreftene er det utilstrekkelig å stole på at et velfungerende og tillitsbasert samfunn kan forhindre korrupsjon. Vår oppgave er å minne om at antikorrupsjon handler om å analysere risiko, avdekke sårbarheter og iverksette virkningsfulle tiltak som reduserer risikoen. Kontinuerlig holdningsarbeid må til. Trening, opplæring og repetisjon er nødvendig for å forhindre korrupsjon.

Både offentlig og privat sektor kan her gjøre mer, bli mer årvåkne og flere må sette antikorrupsjon på dagsorden. Blind tillit kan representere en komfortabel sløvhets som først viser sin svakhet når en ubehagelig avsløring kommer, en uønsket hendelse inntreffer og en virksomhet viser seg å ha vært involvert i korrupsjon.

Kunnskap og erfaringsdeling må til for at norske aktører skal stå bedre rustet i møte med korrupsjonsfaren. TI Norge vil gå foran og ha flere allierte i dette arbeidet.

Guro Slettemark
generalsekretær

TI Norge 20 år

Den 30. november 1999 ble Transparency International stiftet av Jannik Lindbæk senior med flere. Gjennom 2019 har vi på ulike måter markert 20-årsjubileet og vi har spurt: Hva har TI Norge oppnådd gjennom disse årene og hvilke utfordringer har vi foran oss? Med oss på laget har vi hatt en rekke dyktige, engasjerte og innsiktsfulle mennesker og virksomheter, som med stort engasjement har delt sine tanker og ideer og bidratt til at året ble svært inspirerende.

- Kortfilmer: 11 eksperter om status og utfordringer

I forbindelse med jubileet intervjuet vi et knippe eksperter og spurte dem: Hva har vi oppnådd i antikorrupsjonsarbeidet og hva gjenstår? Hvilken betydning har TI Norge hatt? Praktikant og student Madeleine Thorstensen som hadde praksis i sekretariatet i mai/juni laget kortfilmene, og gjennom høsten ble det publisert en film i uken som i sin helhet kan sees [her](#).

- Skrivekonkurranse for ungdom

Elever i 10.klasse fra Lofsrud ungdomsskole i Oslo har hatt korrupsjon på timeplanen i valgfaget Demokrati i praksis. Elevene ble invitert og tok utfordringen til å skrive essay om Hva ungdom kan bidra med i kampen mot korrupsjon. Vi fikk inn ti interessante bidrag, og essayet til Vilde Meckelborg ble kåret til vinner av konkurransen. Vildes bidrag ble trykket i jubileumsavisen Korrupsjonskampen, og hele klassen og deres lærer

deltok i TI Norges jubileumsmarkering i desember. De bidro alle med gode innspill og er et godt eksempel på at korrupsjonsproblematikk engasjerer unge, og ikke minst er det viktig å høre deres stemme.

- Korrupsjonskampen

Jubileumsavisen [Korrupsjonskampen](#) ble lansert i forbindelse med markeringen den 5. desember. Arbeidet med avisen er nok et godt eksempel på at TI Norge har mange gode samarbeidspartnere som stiller opp og støtter opp om antikorrupsjonsarbeidet. Vi vil spesielt fremheve kommunikasjonsbyrået Zynk som både påtok seg et stort pro-bonoarbeid med avisen og bidro med en stordataanalyse der man så på i hvilken grad «korrupsjon» og «TI Norge» assosieres med ulike tematikker som «nepotisme», «påvirkningshandel», «bestikkelser» osv.

Et stort frivillig arbeid ble også nedlagt av 07 Media både med grafisk design og trykk. I tillegg støttet en rekke

medlemsvirksomheter avisen ved kjøp av annonser. Avisen gir et godt innblikk i hva som har skjedd i de 20 årene, og ikke minst ser man med all tydelighet hvilken viktig rolle media har hatt og har i avsløringer av store korrupsjonssaker som har rystet Norge.

- Jubileumsmarkering

Medlemmer og andre venner av TI Norge ble invitert fag og fest den 5. desember i Professorboligen på Universitetet i Oslo. Transparency Internationals grunnlegger Peter Eigen kom fra Berlin i anledning dagen og trakk de lange linjene sammen med initiativtaker og første styreleder av TI Norge Jannik Lindbæk og styrelederne Sven Ullring, Christian Hambro og Hans Petter Graver som har etterfulgt ham. Statssekretær Aksel Jakobsen i UD holdt et engasjert innlegg etterfulgt av paneldiskusjon og ikke minst bidro elevene ved Lofsrud ungdomsskole med interessante innspill.



Styreledere i TI Norge gjennom 20 år, sammen med grunnlegger av TI-bevegelsen, Peter Eigen. Fra venstre: Jannik Lindbæk, Svenn Ullring, Hans Petter Graver, Peter Eigen og Christian Hambro.

Trøbbel i toppen

På tross av at Norge og de andre nordiske landene scorer best på korrupsjonsindeksen til Transparency International (CPI), avdekkes det jevnlig at det er trøbbel i landene som ligger øverst på rankingene for godt styresett, åpenhet og lite korrupsjon.

I august 2019 offentliggjorde TI Slovakia en pilotundersøkelse der åpenheten i 26 europeiske hovedsteder ble sammenlignet. Oslo kommune ble i denne undersøkelsen ikke rangert som best i klassen, og lå bak flere hovedsteder i Sør- og Øst-Europa. Undersøkelsen viser at også i Norge kan åpenheten forbedres som ledd i antikorrupsjonsarbeidet.

Mer alvorlig er de nordiske landenes rolle i den globale korrupsjonskjeden, som bl.a. er

dokumentert i avsløringene av hvitvaskings-sakene mot store nordiske banker.

Høsten 2019 kom avsløringene av at et islandske fiskerikonsern har betalt bestikklser i stort omfang til offentlige tjenestemenn i Namibia og at den norske banken DNB ser ut til å ha blitt brukt til å gjennomføre transaksjonene. Saken er under etterforskning og granskning i flere land og viser hvordan norske og nordiske aktører kan være involvert i globale korrupsjonskjeder som bidrar til alvorlig samfunnskskade.

I samarbeid med kolleger i de nordiske TI-avdelingene har TI Norge tatt til orde for økt innsats mot korrupsjon via Norden, og avdelingene samlet seg under det internasjonale årsmøtet til Transparency International seg bak en felles [uttalelse](#).

Konstruktivt samarbeid med andre Transparency-avdelinger

TI-koalisjonen teller nå over 100 nasjonale avdelinger rundt i verden. Samarbeid i form av kunnskapsutveksling og felles prosjekter på tvers av land, er en styrke for alle parter, og bidrar til kontinuerlig utvikling i antikorrupsjonsarbeidet både nasjonalt og internasjonalt. I 2019 var TI Norge involvert i flere viktige prosjekter.

- Prosjektsamarbeid med TI Portugal

TI Norge og TI Portugal gjennomførte prosjektet «CleanAid» rettet mot humanitære organisasjoner i portugisisktalende land. Det innebar blant annet tilrettelegging og presentasjon av verktøyene som TI Norge har utviklet (håndbok og e-læringsprogram) i forbindelse med TIs globale program for antikorrupsjon i humanitær bistand. Videre ble det holdt en [konferanse](#) med og for

humanitære organisasjoner og academia i Lisboa, i regi av TI Portugal og Universitetet i Lisboa.

Prosjektet ble støttet gjennom EØS-finansieringsordningen (EEA Grants Fund for Bilateral Cooperation), og det kan bli aktuelt å søke om nye prosjektmidler eventuelt fra andre kilder for videreføring av prosjektet med promotering og skalering av verktøyene.

- Prosjektsamarbeid med IE Business School, Madrid

TI Norge holdt to-dagers kurs for mastergradsstudenter i international relations ved IE Business School, Madrid i januar 2020. Tema var «Preventing corruption in humanitarian operations». TI Spania var med som

observatør. Det kan bli aktuelt å utvide dette prosjektsamarbeidet sammen med IE og TI Spania. TI sin håndbok foreligger også på spansk og TI Spania vurderer å gjøre en innsats på dette feltet inn mot spanske bistandsorganisasjoner som opererer i Sør-Amerika.



Spesialrådgiver Gro Skaaren-Fystro (ytterst til høyre) holdt kurs for masterstudenter i Madrid om «Preventing corruption in humanitarian operations».

- Prosjektsamarbeid med TI Slovakia

TI Slovakia tok i 2018 initiativ til å utarbeide en pilotundersøkelse om åpenhet i europeiske hovedsteder. TI-avdelinger i de ulike landene bistod med å innhente data for 26 hovedsteder og rapporten ble offentliggjort 20. august. Det ble innhentet informasjon om 14 indikatorer. Oslo kommune scorer «midt på treet», bl.a. fordi det er vanskelig å finne resultatene av kommunens anskaffelser. Oslo kommune fant rapporten interessant og meldte at de vil sette i gang tiltak for

å skape større åpenhet om anskaffelsene. Rapporten er presentert på TI Norges [hjemmeside](#).

- Innlegg på TI Kuwaits konferanse

TI Kuwait arrangerte i desember sitt åttende Transparency Forum, der Public Sector Governance var tema. Generalsekretær Guro Slettemark var invitert til å holde innlegg om «Governance tools and components».

Konferansen samlet en rekke aktører fra offentlig og privat samt sivilsamfunnsorganisasjoner. TIs internasjonale styreleder Delia Ferreira Rubio og sektorrepresentanter fra hhv TI Tunisia og TI-sekretariatet holdt også innlegg på konferansen.



Regelverksutvikling og reformarbeid

Et viktig arbeid for TI Norge, er å gi innspill til regelverk og annet reformarbeid. I 2019 var det flere aktuelle og relevante initiativ med betydning for å bekjempe korrupsjon og for større åpenhet. Her er et utvalg.

- Lov om register over reelle rettighetshavere vedtatt

TI Norge har siden 2015 vært aktive pådrivere for større åpenhet i eierskap, og den 7. februar 2019 ble endelig lov om register over reelle rettighetshavere vedtatt. Norge har vært betraktet som et foregangsland når det kommer til åpenhet, og Finanskomiteen (Innst. 298 2014-2015) var også tydelig på at disse verdiene skulle reflekteres i et nytt register over reelle rettighetshavere:

«Definisjonen av «beneficial owner» må ligge på et nivå som gjør at Norge fortsatt fremstår som et foregangsland når det gjelder åpenhet om eierskaps spørsmål»

Finansdepartementet fulgte ikke opp dette, og den vedtatte loven opererer med en eierskaps- og stemmerettstærskel for oppføring i registeret på 25 %, noe som kan sies å være den internasjonale minstestandarden

for åpenhet, og i strid med Finanskomiteens bestilling. TI Norge mener at denne terskelverdien er altfor høy, og en evaluering foretatt av Global Witness (2015) viser konkrete eksempler på hvordan en så høy terskel unngås strategisk for å skjule interessekonflikter og korrupsjon. I forbindelse med behandlingen i Stortinget skrev TI Norge og Tax Justice Network Norge kronikken [Børs-hemmeligholdet fortsetter](#) i Dagens Næringsliv, der særlig problemene rundt utenlandske forvalter-konti ble belyst.

- Oljefondet

Etikkutvalget for Statens Pensjonsfond Utland har fått i oppdrag å evaluere de etiske retningslinjene for fondet. Utvalget inviterte sivilsamfunnsorganisasjoner til et innspillmøte i oktober og TI Norge spilte inn tre problemstillinger: (1) Investeringer i selskaper som hører hjemme i land med lite/ingen åpenhet (2) Investeringer i

finansinstitusjoner og andre investeringselskaper og (3) Spørsmål om terskelen/avgrensningen mht uttrekk på grunnlag av grov korrupsjon er tilstrekkelig. Utvalgets endelige utredning som skal foreligge 15. juni 2020, og TI Norges innspill finnes [her](#).



Generalsekretær Guro Slettemark deltar i høring til Stortingets finanskomite

I forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 20 (2018–2019) Statens pensjonsfond, deltok TI Norge i finanskomiteens åpne høring og trakk frem to hovedelementer: Korrupsjonsrisiko i fornybar og Oljefondets investeringer i andre finansinstitusjoner som har utelukkede selskaper i sin portefølje.

- Innspill til spørsmål: Spørretimen i Stortinget

I samarbeid med en flere sivilsamfunnsorganisasjoner (Tax Justice Network-Norge, Fellesrådet for Afrika, Slett U-landsgjelda mfl.) har TI Norge oppfordret til at Oljefondet trekker ut sine investeringer i banken Credit Suisse. Oljefondet er nest største eier i Credit Suisse, hvis lån til Mosambik brøt med nasjonal lovgiving og har bidratt til korrupsjon og krise i landet. Arrestasjoner av ansatte i banken og Mosambiks tidligere finansminister, aktualiserte kritikken av Oljefondets investering og oppfordringen til uttrekk. På denne bakgrunn spilte organisasjonene inn spørsmål med begrunnelse som

ble tatt opp av stortingsrepresentant Une Bastholm og [besvart av finansministeren](#).

I et annet felles innspill oppfordret organisasjonene norske myndigheter til å bli tydeligere i sin bilaterale dialog med Mosambikiske myndigheter om antikorrupsjon og opprydning etter låneskandalen. Spørsmålet ble reist av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski og [besvart av utviklingsministeren](#).

- Etikkinformasjonsutvalget

I innspillet til Etikkinformasjonsutvalget la TI Norge vekt på at en etikkinformasjonsplikt vil kunne bidra til større åpenhet i næringslivet om etikkrelaterte spørsmål, herunder korrupsjon, menneskerettigheter og miljø. En slik plikt til åpenhet kan virke skjerpene på næringslivet og vil sannsynligvis bidra til større vektlegging av etikk i selskapenes virksomhet og i kravene til deres leverandører. TI Norge fremmet forslag bl.a. om større grad av finansiell åpenhet som land-for-land rapportering. Åpenhet om etikkinformasjon er viktig både for forebygging av uetisk forretningsdrift og kontroll av praksis. Sekretariatet møtte med sekretariatet til Etikkinformasjonsutvalget for diskusjon og ytterligere innspill basert på TI Norges [skriftlige innspill](#). Den endelige utredningen og lovforslaget fra Etikktutvalget tok dessverre ikke med noen av TI Norges innspill.

- Ny forvaltningslov

Forvaltningslovutvalgets utredning NOU 2019: 5 Ny forvaltningslov, ble overlevert i mars. TI Norge reiste i [høringsuttalelsen](#) bl.a. spørsmålet om det er for stor avstand mellom korrupsjonsbestemmelsene i straffeloven, inkludert bestemmelsene om

påvirkningshandel, og brudd på forvaltningsloven, blant annet bestemmelsene om inhabilitet. TI Norge tok til orde for en samlet gjennomgang av bestemmelsene i straffeloven, kommuneloven og forvaltningsloven når det gjelder regler om påvirkning, brudd på inhabilitetsbestemmelsene og ugyldighet. En slik gjennomgang kan bidra til større klarhet og muligens endringer når det gjelder konsekvensene av brudd på forvaltningsloven og hvilke sanksjoner de kan bli møtte med.

- Korrupsjonsutfordringer i bistanden

Norad har iverksatt arbeidet med en evaluering av Norges innsats for antikorrupsjon i bistanden. Evalueringen har fire hovedområder: 1) Nulltoleranse for korrupsjon 2) tverrgående utfordringer 3) antikorrupsjon i programmer/prosjekter og partnerdialog og 4) styrke internasjonale normer og standarder. TI Norge har hatt møter med evalueringsteamet og Norad, og gitt innspill underveis. TI Norge har lagt spesielt vekt på en helhetlig strategi på dette området, og behovet for å styrke det forebyggende arbeidet.

Sivilsamfunnets antikorrupsjonsgruppe (som ledes av Digni, Strømmestiftelsen og TI Norge) utformet et posisjonsnotat om nulltoleranse for korrupsjon i bistanden. Formålet med notatet er å justere virkemidlene for nulltoleranseprinsippet slik at det blir mindre korrupsjon og ikke mindre varsling. Notat ble støttet av 23 organisasjoner og ble overlevert til utenriksministeren og utviklingsministeren.

Lobbyvirksomhet uten flomlys

TI Norge har i flere år arbeidet sammen med presseorganisasjonene og andre pådrivere for at det skal bli større åpenhet om lobbyvirksomhet. Stortinget har ved flere anledninger sagt nei til et lobbyregister på nasjonalt plan. På lokalt plan har flere kommuner diskuterte muligheten for å innføre et lobbyregister, og bystyret i Trondheim vedtok i 2017, som eneste kommune i landet, å innføre et slikt register. Høsten 2019 opphevet fylkesmannen i Trøndelag kommunens vedtak, under henvisning til at kommunen ikke hadde hjemmel etter personvernreglene (GDPR).

TI Norge har gjennom 2019 fortsatt å argumentere for økt åpenhet om lobbyvirksomhet. Utgangspunktet er at lobbyvirksomhet er lovlig påvirkningsarbeid overfor beslutningstakere, med sikte på å fremme et bestemt syn, en interesse, eller bringe fram viktig beslutningsinformasjon. I et åpent demokrati kan slik lobbyvirksomhet utgjøre en forbedring av beslutningsgrunlaget.

Men lobbyvirksomhet kan også innebære en form for utilbørlig påvirkning og innflytelse der bestemte interesser får oppmerksomhet og blir tillagt vekt, mens konkurrerende interesser som ikke råder over tilsvarende ressurser ikke når frem med sin informasjon. I så fall bidrar lobbyvirksomheten til et skjevt beslutningsgrunnlag. Risikoen for utilbørlig påvirkning oppstår særlig når lobbyvirksomheten foregår skjult. Derfor er åpenhet om hvem som har engasjert seg i konkrete saker verdifull informasjon og et demokratisk gode.

I flere land og i EU er lobbyvirksomhet lovregulert. Som regel ved at lobbyistene har

plikt til å registrere seg før de kan drive påvirkningsarbeid. TI Norge vil videreføre arbeidet med å bringe internasjonale

erfaringer inn i den norske debatten, slik at det skapes større åpenhet om lobbyvirksomhet i Norge.

Informasjon og bevisstgjøring i kampen mot korrupsjon

Kunnskapsformidling er en sentral del av TI Norges arbeid. Målet er å skape økt bevissthet om korrupsjonsrisiko i Norge og internasjonalt, og holdningsendring i retning av nulltoleranse for korrupsjon. Det skjer gjennom møter, kurs, workshops og seminarer, deltakelse i det offentlige ordskifte, samt ved å representere TI Norge ute og hjemme.

I løpet av 2019 har TI Norges medarbeidere deltatt med foredrag og innlegg på hele 75 arrangementer i inn- og utland (se vedlegg 1). Målgruppene har vært offentlig og privat sektor, samt organisasjoner i arbeidslivet og sivilsamfunnet. Sekretariatet har møtt en rekke kommuner, bedrifter, universiteter og humanitære organisasjoner og foreningen får jevnlig besøk fra utenlandske delegasjoner som vil lære om hvorfor Norge og de andre nordiske land figurerer øverste på rankingene for godt styresett og lite korrupsjon.



Spesialrådgiver Tor Dølvik innleder på samling for kommuner i Midt-Norge, august 2019

- Medieinnslag og formidling via andre kanaler

TI Norge har i løpet av året gitt en rekke kommentarer og intervjuer til aviser, radio og TV om aktuelle saker. I tillegg har sekretariatet jevnlig skrevet kommentarer og artikler som gjestespaltister i Ny Tid, fagbladet Kommunerevisoren og andre innlegg (se vedlegg 2 for detaljert oversikt).

TI Norges e-læringsprogram om antikorrupsjon i humanitære operasjoner er gjennomført av over 17 000 kursdeltakere fra en rekke land. Kurset er tilgjengelig på flere globale læringsplattformer på engelsk, spansk, fransk og arabisk. Se f.eks [IFRC](#) og [DisasterReady](#)

TI Norges hjemmesider www.transparency.no og Fb-profil oppdateres jevnlig med nyhetsstoff og lansering av verktøy. Sekretariatet har i løpet av året bidratt i flere podcaster og videofilmer som også har blitt lagt ut her.

- Tipshefte for journalister

Medienes rolle i å avdekke og følge opp korrupsjon har vært avgjørende i mange saker. Men hvordan kan journalister og redaksjo

Norge og Institutt for Journalistikk utga i mai tipsheftet [På sporet av korrupsjon](#) som

inneholder råd og vink. Tipsheftet ble utarbeidet av journalister i samarbeid med TI Norge, STUP og Institutt for Journalistikk. Målgruppen er særlig redaksjoner og journalister i lokale og regionale medier og frilansjournalister. Hensikten er å gjøre det enklere å arbeide med temaet og gi inspirasjon til hvordan journalister innenfor begrensede ressursrammer og i en lokal kontekst kan arbeide med saker knyttet til korrupsjon. Arbeidet fikk økonomisk støtte fra stiftelsen Fritt Ord.

- Antikorrupsjonskonferansen

Antikorrupsjonskonferansen (AKK) er et samarbeid mellom ØKOKRIM, Transparency International Norge, Advokatfirmaet Selmer AS og gjestemedarrangør i 2019; Kommunesektorens organisasjon (KS). Helge Kvamme fra Kvamme Associates, var konferanseleder.

AKK 2019 samlet 140 deltakere. Konferansen ble åpnet med taler fra regjeringen og næringslivet. Deretter fulgte et ØKOKRIM-panel om nasjonal antikorrupsjonsutvikling, og to parallellsesjoner, en for offentlig og en for privat sektor, samt en plenumssesjon med Serious Fraud Office i Storbritannia. Første konferansedag ble avsluttet med tale fra Utenriksminister Ine Eriksen Sørreide om UDs forventninger til norske næringslivsaktører som opererer i korrupsjonsutsatte markeder.

Et gjennomgangstema for dag to i programmet, var tilretteleggerens rolle i korrupsjonssakene, og hvordan dette har utspilt seg i diverse store korrupsjonssaker, slik som Lava Jato saken i Brasil, og låneskandalen i Mosambik. Deltakerne fikk videre et

innblikk i det internasjonale antikorrupsjonsarbeidet med innspill fra blant annet Chief of the Foreign Corrupt Practices Act Unit, U.S. Department of Justice og OECD Working Group on Anti-Bribery.



Utenriksminister Ine Eriksen Sørreide på Antikorrupsjonskonferansen 2019

- Konferanse om FNs Bærekraftsmål – Hvordan kan norsk næringsliv gjøre en forskjell i korrupsjonsutsatte markeder?

NHO og TI Norge samarbeidet om en næringslivskonferanse som samlet vel 90 deltagere 13. september. Formålet med konferansen var å dele erfaringer om antikorrupsjonsarbeidet både som mål og som middel for større bærekraft i utfordrende markeder. FNs bærekraftsmål, og SDG16 sto som sentrale referanser i denne sammenheng, med spørsmål knyttet til hva dette innebærer for norske selskaper. Representanter fra de store norske selskapene, Equinor, Telenor, Hydro og Yara deltok med innlegg og debatt.

Administrativt

- Medlemsrekruttering

TI Norge også i 2019 hatt en liten økning i medlemsmassen. Fire nye virksomheter sluttet seg til TI Norges arbeid i løpet av året; Det Kongelige Norske Selskap av Norges Vel, Stiftelsen Innsamlingskontrollen i Norge, Kirkens Nødhjelp og IBF Legal Advokatfirma ble tatt opp som medlemmer.

Virksomhetsmedlemmene pr 31.12.2019 (122 i alt) er fordelt slik:

9 børsnoterte selskaper, 17 andre private selskaper, 12 offentlig eide selskaper og virksomheter, 9 ideelle organisasjoner, 14 interesseorganisasjoner/særlovselskaper og 58 kommuner/fylkeskommuner. I 2019 utgjorde samlede medlemsinntekter i overkant av kr 4,3 mill. og har for 2019 vært den viktigste inntektskilden for TI Norge. Det er gledelig å se at de fleste kommuner som er slått sammen fortsetter medlemskapet i TI Norge.

I tillegg har foreningen 114 personlige medlemmer.

En rekke av medlemmene benytter tilbudene fra TI Norge aktivt, og medlemmene har også verdifull kompetanse som TI Norge bringer sammen for kunnskapsdeling. Arbeidet med å rekruttere flere medlemmer vil fortsette.

- Økonomi

TI Norges økonomiske stilling er tilfredsstillende og årets resultat viser et overskudd på ca kr 111.000, -. TI Norge forventer en positiv utvikling i 2020 ved rekruttering av flere nye medlemmer og søknader om støtte for å gjennomføre ulike prosjekter.

TI Norge mottok også i 2019 ekstra støtte ut over medlemskontingenten fra selskapene Equinor, Hydro og Telenor. Samarbeidet med disse tre selskapene er regulert gjennom egne avtaler. I tillegg mottok TI Norge prosjektmidler fra KS.

- Styret og sekretariat

Styret møttes fire ganger i 2019.

Styret bestod av styreleder og syv medlemmer, herunder 4 kvinner og 4 menn. Tre nye styremedlemmer ble valgt inn av Årsmøtet: Amalie Hilde Tofte (rådgiver i fagforbundet Industri Energi), Erik Strøm (partner i Boldt AS), og Oda Nissen (student, profesjonsstudiet i psykologi NTNU). Styremedlemmene Mimi Berdal og Gudrun Grindaker ble gjenvalgt for to år. Styret bestod for øvrig av Hans Petter Graver (leder), Tore Olaf Rimmereid (nestleder) og Jon Vea.

Sekretariatet hadde gjennom hele året tre ansatte - generalsekretær Guro Slettemark, spesialrådgiverne Gro Skaaren-Fystro og Tor Dølvik i fast stilling.

Vedlegg 1

Foredrag og innlegg 2019 totalt 75 (GS=Guro Slettemark, GSF = Gro Skaaren-Fystro, TD = Tor Dølvik)

Januar

14.01: EITI: Innlegg på Rundebordsmøte, GS

21.01: Nesbru Rotary, TD

23.01: NTNU Statsvitenskap: Forelesning og dilemmatrening, GSF

Februar

04.02: Norsk Forening for Jus og EDB: – Når bruk av personopplysninger korrupperer demokratiet (Cambridge Analytica-saken), GS

05.02: Polyteknisk Forening Bærekraft: Innlegg på frokostseminar, GSF

12.02: Eiksmarka Rotary, GS

12.02: NHH, Karrieredagene, “Karriere med mening”, GSF

15.02: Næringssetaten i Oslo kommune, etatskonferanse, TD

26.02: NTNU kurset Ledelse i praksis: Korrupsjon, gråsoner, påvirkning og beslutningsprosesser, heldags kurs med forelesning, filmvisning og oppgaver, GS i samarbeid med filmmaker Bodil Furu

26.02: Heimdal Kunstforening: Paneldebatt etter premierevisning av Bodil Furus film «Grønn strek», GS

Mars

05.03: NHH, dilemmatrening for internasjonale studenter, GSF

12.03: Gjesteforelesning for politikere fra Montenegro og Bosnia, Nansenskolen, GSF

13.03: Clean Carbon internasjonal samling, dilemmatrening, GSF

14.03: Rotary Business Network – foredrag for flere klubber samlet i Råde, GSF

14.03: Kristiansand kommune: Heldags seminar for kommuner og fylkeskommuner i Agder og Telemark, GS og TD

18.03: Advokatfirma Kvale: Etterutdanning for advokater (Kvaleskolen), GS

20.03: Telenor: Compliance Forum, GS

21.03: Næringslivsdelegasjon til Chile, Innovasjon Norge, GSF

April

01.04: Master of Management in Energy program, BI, stakeholder perspectives, GSF

02.04: Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune, GS og TD

04.04: Fredrikstad kommune, lederkurs, TD

08.04: Lansering av Business Ethics Survey – paneldebatt, GS
25.04: Stortingets Finanskomité – høring om Statens Pensjonsfond, GS
25.04: Utviklingsministeren – innspill om korrupsjon og kapitalflukt, GSF
29.04: Seniorlæring i Bø, GS

Mai

06.05: Sivilsamfunnets antikorrupsjonsgruppe seminar, GSF
13.05: Nærings og handelsdepartementet, panelsamtale, GSF
14.05: Riksrevisjonen, avdelingsseminar, antikorrupsjon i det offentlige, TD
16.05: Roundtable on beneficial ownership, TI Berlin, GSF
16.05: Sør-koreansk delegasjon på besøk, TD
22.05: Fylkeskommunalt innkjøpsforum årssamling, GS
24.05: Advokatenes fagdager, GS
27.05: Riksrevisjonen, avdelingsseminar, antikorrupsjon i det offentlige, TD

Juni

05.06: Forum for kontroll og tilsyn, landskonferanse i Kristiansand, TD
6.-7.06: Antikorrupsjonskonferansen, GS, TD, GSF
13.06: Ung i Finans, Wiersholm, GSF
17.06: Interessentmøte Open Government Partnership, TD
26.06: Øvre Eiker kommune, presentasjon for ungdom på ERASMUS-utveksling, TD

August

14.08: Arendalsuka – Helsingforskomiteen: «Hvite penger, mørke regimer og lille Norge», GS
20.08: DNB Complianceforum, GS
21.08: Valgmøte med alle partier i Bærum om åpenhet i kommunene og lobbyregister, TD
27.08: Kommuneseminar i Trondheim, GS, TD

September

03.09: LOs internasjonale avdeling, samling på Leangkollen, GSF
04.09: Difi work-shop: «Fremtidens forvaltning – tillit under press?», TD
05.09: Economic Forum, Krynica, Polen, GSF
05.09: Delegasjon fra Sør-Korea, GS, TD

13.09: TI Norge, NHO: Konferanse om FNs Bærekraftsmål – Hvordan kan norsk næringsliv gjøre en forskjell i korrupsjonsutsatte markeder? GS, GSF

17.09 Skaugum Rotary, Asker, TD

17.09: CleanAid, konferanse TI Portugal, Universitetet i Lisboa, keynote speech, GSF

18.09: Preventing corruption in humanitarian aid, workshop TI Lisboa, GSF

18.09: Etisk Handel: Workshop om menneskerettighets- og miljøsituasjonen i Kina, GS

23.09: UNDP: Usbekisk delegasjon (statsadministrasjonen), GS

Oktober

07.10: Etikktutvalget for SPU: Revisjon av de etiske retningslinjene, GS

09.10: Kommunal- og moderniseringsdepartementet, seniorklubben, TD

10.10: Forsvarsmateriell – TIs arbeid med forsvarssektoren, GS

10.10: Kommunesektorens etikktvalg, TD

18.10: Lofsrud Ungdomsskole «demokrati i praksis», gjesteforelesning GSF

14.10: UNDP/SUM: Governance for SDG integration - SDG 16 as an enabler, GS

25.10: Kommunerevisjonen i Oslo, etatssamling, TD

28.10: Delegasjon fra Shanghai Municipal Supervisory Commission, GSF og TD

30.10: Corruption in public management and planning, forelesning på masterkurs NTNU, TD

30.10: Antikorrupsjon i leverandørkjeden, kurs sammen med Etisk Handel, GSF

November

05.11: Direktoratet for byggkvalitet, Byggesaksdagene. Opptak youtube (15 min) [her](#), TD

05.11: Vest-Telemark seniorlæring, GS

05.11: Fagdag innkjøpskontrakter, Hamar Fylkeskommune, GSF

11.11 Møte mellom OGP-rådet og statsråden i Kommunal- og moderniseringsdept, TD

16.11: TIs årsmøte (AMM): Business Integrity, presentasjon av norske verktøy, GS

18.11: NHH, Rundebordskonferanse om korrupsjon og lovregulering, TD

20.11: Moss kommune, folkevalgtid for nytt kommunestyre, TD

22.11: Storebrand: Når bruk av personopplysninger korrupperer demokratiet, GS

25.11 KMD, interessentforum for OGP (depter, direktorater og sivilsamfunnsorg), TD

Desember

02.12: Civil society and the petroleum sector, Olje-for-Utvikling, GSF

05.12: TI Norge – 20 års markering, GS, GSF, TD, HPG

06.12: Porsgrunn kommune, ledersamling, TD

09.12: TI Kuwait: Transparency Forum – Public Sector Governance, GS

Vedlegg 2

Medieinnslag m.m 2019

- [Innlegg i Bistandsaktuelt](#), 11.01.19 «På tide at Oljefondet trekker seg ut av Credit Suisse», GSF
- [Debattinnlegg i DN](#) 24.01.19, Børshemmeligholdet fortsetter, GS
- [NRK Nyhetsmorgen](#) 29.01.19, Lansering av Korrupsjonsindeksen 2018, GS
- Div oppfølging av Korrupsjonsindeksen i andre medier
<https://www.nkrf.no/nyheter/2019/01/29/korrupsjonsindeksen-2018>
<https://enerwe.no/ntb/kampen-mot-korrupsjon-gar-darligere/>
<https://kommunal-rapport.no/2019/01/vil-ha-kartlegging-av-korrupsjon>
- [Innlegg i Ny Tid](#) 01.03.19, «Trøbbel også i toppen», GS
- Kommentar til avisen Innherred 12. februar om avtale mellom Trøndelag fylkeskommune og bedriften Verdalskalk om finansiering av offentlig vei og fylkeskommunens støtte til bedriftens søknad til Vegvesenet om dispensasjon fra vegforskriften. TD
- [NRK-oppslag](#) 21.02.19 om korrupsjonsutfordringer i småkommuner. Kommentarer fra TD i Dagsnytt og på nett, på bakgrunn av en undersøkelse om rettssikkerhet, habilitet og forvaltningskompetanse i utsatte kommuner i Finnmark og Nord-Troms. TD
- RTS - Radio Télévision Suisse intervjuet GS i forbindelse med et program om åpenhet i norsk forvaltning og politikk.
- Filmen [Vikinger mot ulver](#) av Fredrik Horn Akselsen hadde premiere på Vega den 28. februar. GS ble intervjuet, men klippet med til ca 10 sek.
- [Aftenposten](#) 13.04.19, GS Reiseregningfusket på Stortinget
- [Kronikk i Kommunerevisoren](#) 01.05.19: «Tillitens grenser», TD
- [Podcast om korrupsjon](#) 06.05.19, GSF
- [Innlegg i Ny Tid](#), 03.06.19 «Stortinget – en rollemodell med riper i lakken», GSF
- [NRK-oppslag](#) 19.06.19, Byggesøknad-saken i Drammen, TD
- NRK Nyhetsmorgen 03.07.19 – rekruttering av Rådmann, rolleblanding, GS
- [Innlegg i Ny Tid](#) 01.09.19, «Står antikorrupsjon på den politiske agendaen før kommunevalget?» GS
- [Intervju med Inforpress](#) 18.09.19 på Lisboakonferansen, GSF
- Podcastinnspilling i serien [Gjeldsbrevet](#) 25.10.19, GSF
- Kommentar i [NrK-oppslag](#) 30.10.19 om bompengeselskapet Ferde på Vestlandet, TD

- [Vest-Telemark blad](#) 15.11.19 Korrupsjon også på lokalt nivå (intervju ifbm foredrag), GS
- [Fiskeribladet](#) 22.11.19 -Kommentar ifbm med Samherji/DNB saken, GS
- [Innlegg i Ny Tid](#), 01.12.19, «Bærekraftig gjeld og finansiell åpenhet», GSF
- TV2 Nyhetskanalen 24.11.19. Intervju om Samherji, Dnb og Namibia, TD
- Byggeindustrien 03.12.19, gjesteartikkel «[Skitne penger i bygg og eiendom](#)»? TD
- KS-podden «[Der livet leves](#)». 06.12.19. 20 minutters podcast i anledning TI Norge 20 år. TD og GS